

Спомени за министър Иван Башев

За някои положителни качества на министър Иван Башев имах възможността да чувам още, когато той беше заместник министър на културата. По това време моят баща като директор на смолянският театър усилено работеше за неговото укрепване. Ставаше въпрос, както за набирането на кадри, така и за построяването на сградата на театъра. Баща ми беше много доволен от контактите си с Иван Башев и начина на придвижването на нещата около театъра. Иван Башев беше много културен човек и държеше документите, които му се поднасят да бъдат изрядни, както в стилово, така и в правописно отношение. Моят баща се славеше с изготвянето на изрядни в това отношение документи. Той не допускаше грешки дори в запетайте. Предполагам, че изграждането на добрите контакти между двамата са започнали именно от изпращането на изрядни писма, доклади, изложения и предложения. По късно от мой колеги разбрах, че министър Башев, вече като министър на външните работи е скачал от бюрото си, когато е получавал документи или грами с грешки. Да, той е реагирал шумно, но никого персонално не е обидил.

Иван Башев обичаше планината, туризма и скиите. Обикновено на Витоша, той ходеше с бившия министър на външната търговия, Иван Будинов. На разходка или на ски. Тъй като и аз съм запален по тези спортове съм ги срещал

понякога. Веднъж в един студен зимен ден (-10 градуса) се готвех да се кача от самото начало на лифта Романски. Малко преди да взема лифта той се повреди. При големи студове, това често се случваше. След като чакахме повече от половин час, момчетата обслужващи лифта, казаха че има повреда и лифта може да не тръгне. В това време на 100 м пред мен видях само двама души да висят на една от седалките. Когато се вгледах в тях разбрах, че това са министър Иван Башев и колегата му министър Иван Будинов. Веднага предупредих момчетата от лифта. Чак тогава те пуснаха агрегата и министрите бяха върнати в станцията. Макар че висяха доста време, когато слязоха от лифта ми направи впечатление, че те не изразиха никакво недоволство към персонала, а тихо и кротко се оттеглиха. Все едно, че нищо не се е случило, макар че ако не бях предупредил персонала те можеха да премръзнат, а едва ли щяха да започнат да викат за помощ.

Когато Иван Башев стана министър на външните работи аз бях на работа в Женева. По време на една от сесиите на комитета по разоразаването като заместник на делегацията водена от зам. министъра Милко Тарабанов дойде Николай Минчев, началник на отдел „ООН и разоразаване“. Още след пристигането си Н. Минчев дойде при мен с думите: „Гери, ще финансираш ли новият министър, за да му купим плат за смокинг, тъй като му е необходим, а няма такъв?“ Молбата на Н. Минчев приех с голямо удоволствие и още същия ден отидох в магазина на

„Пари Ветман“ и взехме плата. На следващата сесия на комитета парите ми бяха възстановени. Но аз и сега си мисля, как е възможно един министър да не може да нареди на своя финансово счетоводен отдел да му достави плат или да поръча да му ушие смокинг, а ще трябва да чака един трети секретар да го финансира и след време да реши този важен въпрос. Що за морал, що за чудо в нашата действителност сега? Абсолютно съм сигурен, че министър Башев и шева на смокинга си е платил сам. Този въпрос бях засегнал в спомените, когато през 2010 отбелязвахме 40 годишнината от трагичната смърт на министър Иван Башев, но този пасаж беше съкратен от редактора, а той показваше колко скромен и възпитан беше министър Башев, и че на тези въпроси той държеше. Те показваха неговото възпитание, човечност, неговата скромност и култура. Това не на всички се харесваше.

Като министър Иван Башев бързо се наложи и у нас и в чужбина. Без много шум в министерството се приеха наредби, които увеличаваха подготовката и стабилността на кадрите. Голямо внимание се обръщаше на способността на служителите да решават задачите в страната ни и в чужбина.

Първият ми контакт с министър Башев бе в Атина, когато след дълги спорове и перипетии министър Башев се наложи и кацна на летището в Атина за среща и преговори с министъра на външните работи на Гърция, г-н Пипинелис и по нататъчното подобряване на отношенията между двете

страни, както и за откриването на българското консулство в Солун. Това беше голям успех на българската политика и на министър Башев. Много усилия в това отношение положи предварително посланика, а след това заместник министър на външните работи Ненко Чендов. Мисля, че тук не трябва да се изключи Борис Велчев, който в момента отговаряше за министерство на външните работи, и разбира се решаващата дума на Тодор Живков. Това, както казва моят колега Петър Ефтимов, в книгата си „Сред вълните на невидимата стихия“ – „беше успех на дипломатическата ни служба в Атина тогава дори не ми минаваше мисъл, дори смътно чувство за факта, че и аз имам личен принос за този успех“.

Доволни от това, което се случи в Атина изпратихме министър Иван Башев за София. В колата министърът беше придружен от посланика Ненко Чендов. Във втората кола бяхме с придружителя Иван Гарвалов. По средата на пътят около обяд, посланика Ненко Чендов спря и предложи обяд. Тук имах възможността да се уверя, че министър Башев не е по приемите, по яденето и пиенето. Всичко което яде беше една зелена салата и пи чаша вода. Той обаче не забрави да ни посъветва да се нахраним както трябва. Нямаше обстановка за друго освен да го последваме в неговия избор. Това беше моята първа и последна непосредствена среща с министър Иван Башев, оставил дълбоки морални следи в мен. Министър Башев, за чиято нелепа кончина аз искрено съжалявах, беше

ръководител в голям мащаб, признат не само в своята страна, но и в останалите балкански и европейски страни.

Според бившия външния заместник министър Любен Петров „Направеното при уреждането и укрепването на отношенията със съседна Гърция от 1964 г. до 1970 г. е звезден миг на дипломатията на Иван Башев“.